

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY VUOSIRAPORTTI 2022

KOHTAA MUT

Kohtaa
mut

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY
”KOHTAA MUT”
VUOSIRAPORTTI VUODESTA 2022

Sisältö

Sun asenne – mun elämä, asenteet kuntoon.....	3
Vaikuttamistoiminta Vammaislainsäädännön uudistaminen jatkuu.....	4
Kansalaistoiminta Tuki yhdistyksille sekä toimintaa perheille ja aikuisille.....	9
Viestintä Vammaispalvelulain vaiheet, keräysalusta käyttöön.....	23
Talous ja hallinto	25
Ansiomerkit ja huomionsoitukset	29
Tukipiirit ja yhdistykset.....	31

Tässä raportissa kerromme avoimesti liiton toiminnan sisällöistä, tuloksista, hallinnosta ja taloudesta.

Kansikuva

Tukiliiton työpajassa tehtiin murrosikäisen nuoren perheen kipupisteitä näkyväksi draaman ja eläytymisen keinoin. Kuvaaja Laura Vesa.

Sun asenne – mun elämä, asenteet kuntoon

TERVETULOA LUKEMAAN Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnasta vuonna 2022. Kehitysvammaisten Tukiliitto ja sen yli 150 jäsenyhdistystä muodostavat valtakunnallisen ihmisoikeus- ja kansalaisjärjestön, jossa toiminnan ydintä ovat vertaistuki ja vaikuttaminen. Toiminnassa on mukana erilaisia ihmisiä elämänkaaren eri vaiheista, vammaisia, pitkäaikaissairaita, heidän läheisiään, vapaaehtoisia, ammattilaisia.

Tukiliiton toiminta on monipuolista – eri toimintamuotoja on kymmeniä. Tuemme jäsenyhdistyksiä, edistämme monin tavoin vammaisten ihmisten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta, järjestämme toimintaa ja vertaistukea lapsiperheille, tarjoamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, tarjoamme tietoa ja tukea harvinaista sairautta sairastaville ja heidän läheisilleen. Tästä raportista saat tietoa eri toimintamuodoista ja toiminnan tuloksista.

Lämpimät kiitokset kaikille liiton ja jäsenyhdistysten työntekijöille ja vapaaehtoisille hienon järjestömmen upeasta toiminnasta!

Risto Burman
toiminnanjohtaja

KEHITYSVAMMAISTEN IHMISTEN
OIKEUKSIEN VIIKKO 1. – 7.12.

VAMMAISLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN JATKUU

VAMMAISLAKIUUDISTUKSEEN VAIKUTTAMINEN oli aiempien vuosien tapaan vaikuttamistyömme keskiössä. Henkilöstön saatavuuden ja osamisen kysymykset pysyivät kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan vaikuttamistyön tärkeimpänä teimana.

Vammaislainsäädännön uudistaminen vaikuttamistyön keskiössä

Annoimme laajan lausunnon vammaispalvelulakiuudistuksesta ja julkaisimme lausuntopyyntökysymyksiin mallivastauksia muun muassa jäsenyhdistyksiä varten. Olimme kuultavana vammaispalvelulaista sosiaali- ja terveystalokunnassa. Teimme 4 kannanottoa yhdessä kehitysvamma- ja autismialan järjestöjen kanssa ja Keskustelimme noin 20 kertaa uudistuksen ydinkohdista valmistelijoiden kanssa. Saimme työllämme edistettyä esimerkiksi tuetusta päätöksenteosta säätämistä ja sitä, että mahdollisimman moni saisi itselleen sopivaa vapaa-ajan apua.

Teimme vammaispalvelulakilausuntojen lisäksi 15 muuta lausuntoa ja kannanottoa sekä osallistuimme neljään muuhun kuulemistilaisuuteen. Työllämme oli vaikutusta uuden vammaislainsäädännön sisällön lisäksi esimerkiksi kuntoutuksen uudistamistyöhön ja lapsistrategian toimeenpanoon. Vaikutimme järjestöjen YK:n vammaisoppimuksen rinnakkaisraportin sisältöön niin, että siellä mainitaan kehitysvammaisten ihmisten oikeuksien näkökulmasta tärkeitä asioita, kuten digisyrjäytyminen (ml. verkkopankkitunnusten saamisen vaikeus), asumisen palveluiden puutteet ja henkilökohtaisen avun syrjivä soveltamiskäytäntö.

Teimme vaikuttamisessa hyvää ja tuloksekasta yhteistyötä muiden kehitysvamma- ja autismijärjestöjen ja Vammaisfoorumin kanssa. Toimim-

Oikeuksienvalvonta 2022

Lausunnot ja kannanotot	
Määrä	20
Vammaisoikeuden webinaarit ja laki-ilta	
Osallistujia	889
Puheenvuorot muiden järjestämissä tilaisuuksissa	
Osallistujia	1002

Lakineuvonta 2022

Lakineuvonta, yhteydenottoja / tapauksia	kpl
Määrä	1 377
Asiakirjojen avustaminen	
Määrä	27

Oikeuksienvalvonnan keskeinen toiminta 2022, lukuja.

me yhteisten tavoitteiden eteen myös esimerkiksi Assistentti.infossa sekä omaishoidon ja kuntoutuksen verkostoissa. Niiden tuloksena muun muassa kehitysvammaisten ihmisten kuntoutuksen saatavuutta nostettiin esiin. Toimimme sosiaali- ja terveystalokunnan asettamassa itsemääräämisoikeusuudistuksen valmistelun seurantarivissä.

Tehokasta viestintää ja vaikuttavia koulutuksia

Oikeuksienvalvonnan viestinnässä tuotimme kaikkiaan 63 erilaista julkaisua keskeisistä oi-

Aluevaaleissa Kehitysvammaisten Tukiliiton tavoitteena oli, että aluevaaleissa valittavat päättäjät huomioivat kehitysvammaiset ja vastaavaa tukea tarvitsevat ihmiset perheineen, kun hyvinvointialueiden toiminnasta ja taloudesta päätetään.

keuksienvälön teemoista verkossa, somessa ja jäsenlehdessä. Ylläpidimme *Oikeuksienvälön ajan kohtaista* -verkkosivua. Päivitimme laajaleikkiset sosiaaliturvaoppaat. Näin jäsenistö pysyi ajan tasalla erilaisten uudistusten etenemisestä ja sai tukea epäkohtiin puuttumisessa. Tuki ja neuvot -sivusto tavoitti noin 31 000 kävijää.

Toteutimme 6 Vammaisoikeuden webinaaria, joissa osallistujat saivat itselleen hyödyllistä tietoa YK:n vammaissopimuksen teemoista ja vammaispalvelulakiuudistuksesta. Kunnallisten vammaisneuvostojen koulutukset tukivat osallistujia edistämään yhdenvertaisuutta ja tekemään viranomaisyhteistyötä.

Lakineuvonta palveli jälleen laadukkaasti perheitä ja ammatillaisia

Lakineuvontaan tuli 1 377 yhteydenottoa. Määrä nousi edellisestä vuodesta noin sadalla. Palautteen perusteella lakineuvomme auttoi perheitä asioiden ajamisessa ja ammatillaisia lain soveltamisessa. Neuvonta auttoi heitä tukemaan kehi-

tysvammaisten ihmisten itsemääräämisoikeutta, osallisuutta ja omaa päätöksentekoa.

“Ilman tällaista tukea heikoimmassa asemassa olevien ihmisten ääni ei kuulu valitusjärjestelmässämme ja sitä kautta oikeuksien toteutumisessa sekä lainsäädännön/palveluiden kehittämisessä. Suuri kiitos työstänne.”

Oikeuksienvälöön saatiin STEA:n kohdennettua valtionavustusta 210 000 euroa.

Osallisuuden vahvistamista pienentyneillä resursseilla

Rahoittaja supisti merkittävästi osallisuuden edistämisen avustuskohteen rahoitusta, mikä johti henkilöstöresurssien selvään pienenemiseen ja toiminnan supistamiseen.

Merkittävin toteutettu kokonaisuus oli yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa tuotetut periaatteet päätöksenteon tukemiseen ja tuetun

päätöksenteon toteuttamiseen. Uuden vammais- palvelulain tuetun päätöksenteon palvelun laadun varmistamisessa sekä kehitysvammaisten ihmisten oikeuksien vahvistamisessa periaatteet ovat toimiva työkalu. Periaatteita nostettiin esiin viestintäkampanjassa ja tämä työ jatkuu.

Päätöksenteon tukemisen ja tuetun päätöksenteon toteuttamisen teemat olivat vuoden aikana erityisen tärkeitä. Niistä puhuttiin, koska teema näkyy uudessa vammaispalvelulaissa. Toisaalta niistä puhuttiin myös siksi, että lisäksemme kukaan muu ei ollut vielä pohtinut tuetun päätöksenteon käytännön toteutusta. Asiantuntemuksellemme aiheesta oli siis tilausta ja sitä arvostettiin paljon.

*”Tukiliiton tiedot ja näkemykset tuetusta päätöksenteosta ovat edelläkävijän tasolla.”
Palaute yhteistyökumppanilta.*

Tuen ja valmennuksen keskuksen nettisivut taivoittivat 2 500 ihmistä vuoden aikana. Järjestämässämme kehitysvammaisten ihmisten läheisten sekä asumispalvelujen työntekijöiden osaamisfoorumeissa osallistujat kertoivat saaneensa keinoja kysyä kehitysvammaisen ihmisen mielipiteitä ja tukea kehitysvammaisen ihmisen

Roope Parmalle löytyi ikioma koti Tuusulan keskustasta. Tukena on hoitajien tiimi ympäri vuorokauden. Kerroimme Roope Parman ja äiti Kirsi Wiitalan kokemuksista Tukiviestissä ja kotisivullamme sekä videomuodossa Tukiliiton Youtube-kanavalla.

Osallisuuden edistäminen 2022

Koulutukset (laatukriteerit + osallisuusfoorumit)	
Määrä	12
Osallistujia	101
Tuen ja valmennuksen keskus (nettisivut)	15
Vierailuja	2 500
Neuvontayhteydenotot	
Määrä	14

Osallisuuden edistämisen lukuja vuonna 2022.

oma päätöksentekoa osaamisfoorumien alkuun verrattuna. Erityisen merkittävää on, että läheiset ja työntekijät kertoivat kysyvänsä aiempaa enemmän kehitysvammaisen ihmisen omia mielipiteitä asioihin. Näin kehitysvammaisen ihmisen on mahdollisuus olla aiempaa enemmän päättämässä asioista, jotka vaikuttavat hänen omaan elämäänsä.

Työ- ja päivätoiminnan laatukriteereille saatu tunnettuus lisäsi kiinnostusta saada koulutusta kriteerien mukaiseen työ- ja päivätoiminnan kehittämiseen. Koulutuksissa tavoittemme kriteerien tuntemuksen lisääntymisestä sekä paremmasta soveltamisesta lisääntyivät kaikilla osallistujilla. Saamissamme koulutuspalautteissa korostui saatujen käytännön esimerkkien merkitys oman työn kehittämisen tukena.

Edistimme kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan työn ja päivätoiminnan valiokunnan varapuheenjohtajana kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden ja asiakasnäkökulman vahvistamista verkostotoimijoiden tuottamissa palveluissa.

Osallisuuden edistämiseen saatiin STEA:n kohdennettua valtionavustusta 97 000 euroa.

Monitoimialusta Scootissa Aaron Asumaniemi pääsee mukaan sisarustensa leikkeihin. Koko tarinan voit lukea Malikkeen vuoden 2022 Liikkeelle-lehdestä.

Tieto lisääntyi toimintavälineistä ja osallistumisen mahdollistamisesta

Malikkeen toimintaan osallistumisen pitkäaikaisvaikutuksia tutkittiin kyselyllä 2022 (N=79).

Toimintavälineen merkitys korostui vaikeasti vammaisen ihmisen osallisuuden edistämisessä, elinpiirin laajenemisessa, perheiden osallistumisen mahdollisuuksien toteutumisessa. Toimintaan osallistumisen merkityksen keskiarvo oli 9,1. Toimintaan hakeudutaan uudelleen aitojen osallisuuden kokemusten vuoksi, 86 % oli osallistunut toimintaan useammin kuin kerran. Tieto ja toimintavälineiden kokeilu koettiin arvokkaaksi, osallistuneet eivät saa tietoa/pääse kokeilemaan välineitä muualla. Vastaajista 75 % raportoi osallistumisen vaikuttaneen välineen hankintaan.

Vaikeasti vammaiset ihmiset saivat osallistumisen mahdollisuuksia

Vaikeasti vammaisten lasten perheiden kurssilla tavoitettiin 39 perhettä. Ilman kurssipaikkaa jäi 16 perhettä. Perheiden palautteita:

”Rohkeutta ottaa lapsi mukaan enemmän asioihin, helposti hänet jättää ulkopuolelle joistakin itselle haasteellisista asioista, mutta tällä reissulla ymmärsin, että hänelle on todella tärkeä saada myös uusia kokemuksia. Kun emme oikein ole tällaisista apuvälineistä tietäneet on ollut hankala ajatella, että kaikki tällaiset onnistuu myös sen oman erityisen kanssa.”

”Lastenhoitajan sijasta voikin hommata apuvälineen ja ottaa erityislapsi mukaan toimintaan.”

Vaikeasti vammaisille aikuisille lähi-ihmisineen toteutettiin 6 toiminnallista kurssia, retkeä. Henkilökunnan palaute toimintapäivän jälkeen:

”Vaikka koko päivän satoi, kukaan ei muista sitä. Kaikki puhuvat retkestä ja kertovat vierailijoille, sukulaisille ja uusille työntekijöille.”

Malikkeen toimintavälinekoulutuksia toteutet-

Malike

Malikkeen toiminta	
Toimintaan osallistuneita	1 891
Yhteistyökumppaneita toiminnan toteuttamiseksi	42
Ohjaus ja neuvonta puhelimitse ja sähköpostilla	
Määrä	884
Asiantuntijapuheenvuoroja	
Määrä	27
malike.fi-pääsivun käyttäjät	
Käyttäjät	8 519
Istuntomäärä	12 027
Videoita, julkaistu	7

Malikkeen lukuja vuonna 2022.

Malikkeen korttikampanjaan osallistuessasi hankit toimintavälineen kortteja myymällä. Pienen lapsen Snow baby fun -kelkan saa myymällä 30 korttipakettia.

tiin 10. Osallistujien palautteita toimintavälinekoulutuksista:

”Koulutus avasi hyvin ja monipuolisesti vammaisten ihmisten maailmaa ja tuli sellainen olo, että kaikkien ihmisten pitäisi käydä tämä.”

”Monipuolisesti tietoa eri välineistä --> uskallusta ja rohkeutta ottaa erilaisia välineitä käyttöön. Jatkossa mahdollistaa vaikeasti vammaisille enemmän kokemuksia ja elämyksiä.”

Mahdollistimme toimintavälineiden kokeilua

Toimintavälineiden kokeilutapahtumia toteutettiin 20, neljällätoista eri paikkakunnalla. Välinevuokraamot palvelivat välineiden kokeilijoita Tampereella, Helsingissä ja Rovaniemellä. Toimintavälineperäkärry kiersi 12 eri kunnassa. Toimintavälineet olivat kokeilussa 5 varhaiskasvatuksen yksikössä. Vuokrauskertoja oli 337 ja vuokrausvuorokausia 5 279.

Toimintavälineitä vuokrattiin ensisijaisesti

kokeiluun ennen oman välineen hankintapäätöstä 30 %, käyttöön kotiympäristössä 27 % ja käyttöön lomalle 16 %. Vuokraamon palautekyselyihin tuli 111 vastausta, vastaajista 20 % ilmoitti hankkineensa toimintavälineen vuokraamisen jälkeen.

”Hyöty oli sanoin kuvaamattoman mahtava. Lapseni sai kokea uusia huikkeita asioita ja olimme pyörällä liikkeelle todella paljon.”

”Vaikutti suuresti siihen, millaiset rattaat tyttarellemme ovat hyvät ja sopivat, kun kauttanne on saanut kokeilla erilaisia malleja. Ei tarvinnut ostaa ns. sikaa säkissä.

Viikko sitten saimme ikiomat kärryt apuvälineyksikön kautta.

Erilaisten kärryjen vuokraus mahdollisuus kauttanne oli kyllä kultaakin arvokkaampaa.”

Malike-toimintaan saatiin STEA:n kohdennettua valtionavustusta 486 000 euroa.

TUKI YHDISTYKSILLE SEKÄ TOIMINTAA PERHEILLE JA AIKUISILLE

Jäsenyhdistysten tuki

Kehitysvammaisten Tukiliitolla oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 139 paikallista ja valtakunnallista yhdistystä sekä 14 alueellista tukipiiriä. Tukiliiton jäsenyhteisöihin kuului vuoden 2022 lopussa 14 289 henkilöjäsentä, määrä laski edelliseen vuoteen 366 jäsenellä. Kolme tukiyhdistystä teki nimenmuutoksen ja yhdeksän yhdistystä lopetti toimintansa. Keskitettyyn jäsenmaksupalveluun kuului 122 tukiyhdistystä.

Tänä vuonna Tukiliiton alueellinen vaikuttamisen rakenne vahvistui. Hyvinvointialueittain nimettyjä ja toimivia vaikuttamistyöryhmiä ja -verkostoja oli vuoden lopussa 18. Vaikuttamistyöryhmät tai -verkostot toimivat itsenäisesti, mutta yhteistyössä alueen tukipiirin ja yhdistysten kanssa. Työryhmät saivat käynnistämisyhteistyössä työlleen liiton työntekijöiden tukea, materiaalia ja koulutusta. Vaikuttamistyöryhmien verkkotapaamisia oli yhteensä 62 ja osallistujia yli 350.

Kerran kuukaudessa järjestettävillä jäsenyhdistysten verkkotreffeillä vuorottelivat vaikuttamisen ja yhdistystoiminnan kehittämisen teema. Treffeillä kuultiin alustuksia ja käytiin keskusteluita uudistuvasta vammaispalvelulainsäädännöstä, hyvinvointialueiden palveluiden järjestämistä vastaavista ja liiton tuesta yhdistystoimintaan. Syyskuussa kutsuimme kaikkien hyvinvointialueiden aluevaltuutetut infoiltaan, jonka aiheena oli kehitysvammaisen henkilö hyvinvointialueen asukkaana. Vuoden aikana treffit keräsivät yli 400 osallistujaa.

Järjestimme yhdeksän kaikille avoimia *Tunne palvelusi* -sosiaaliturvan verkkokoulutusta asu-

Lauantaina 11.6. oli aihetta juhlaan, kun Elämä omaksi -hankkeen kokemustoimijakoulutus saatiin päätökseen. Eri paikkakuntien hybridikoulutus toteutettiin Arne ja Aune -hankkeen kanssa.

misen, henkilökohtaisen avun, palvelusuunnitelman ja läheiset asioiden hoitamisen tukena teemoista. Koulutuksessa myös kehitysvammaiset kokemusasiantuntijat kertoivat omista kokemuksistaan asumisen tuesta sekä palvelusuunnitelman tekoon osallistumisesta. Lisäksi pidimme viisi kasvokkaista tilauskoulutusta palveluista, ja osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden vahvistamisen teemoista. Koulutuksiin osallistui yhteensä yli 280 henkilöä eri puolilta Suomea.

Tarjosimme uusille yhdistystoimijoille *Hallitushommat haltuun!* -kolmiosaisen verkkokoulutuksen, joka sisälsi hallitustyöskentelyyn johdattelevia ennakkokysymyksiä ja pieniä en-

Yhdistyksille suunnattu tuki

Jäsenrekisteri	
Yhdistyksiä	152
Henkilöjäseniä	14 289
Jäsenmaksupalvelu	
Yhdistykselle	122
Koulutukset ja verkkokeskustelut	
Tilaisuuksia	22
Osallistujia	603
Ylläolevaan sisältyvät	
Tunne palvelusi -verkkokoulutus	
Tilaisuuksia	9
Osallistujia	183
Jäsenyhdistysten verkkotreffit	
Tilaisuuksia	12
Osallistujia	408
Hallitushommat haltuun	
-verkkokoulutus	
Tilaisuuksia	1
Osallistujia	12
Muutoksen aika -iltapäiväwebinaari	
Osallistujia, noin	120
Vaikuttamistyöryhmätapaamiset	
Tilaisuuksia	62
Osallistujia	356
Jäsenyhdistystapaamiset	
Tilaisuuksia	39
Osallistujia	433
Sosiaaliturvaan ja yhdistystoimintaan liittyvä neuvonta (aluekoordinaattorit)	
Neuvottelukertoja	595
Yhteistyöverkostojen livetilauskoulutukset	
Tilaisuuksia	5
Osallistujia (vanhemmat, läheiset, kehitysvammaiset ihmiset)	95
Akkuna-yhdistysposti	
Lähetyskertoja	12
Tilaajia	900
Tukiliiton yhdistystoiminta	
Facebook-keskusteluryhmä	
Jäseniä	500
Jäsenpalveluun liittyvä ohjaus ja neuvonta	
Neuvontakertoja (jäsenpalvelu)	10 157

nakkotehtäviä. Koulutukseen osallistui 12 yhdistyksen toimijaa.

Liittokokous pidettiin 11.6.2022 Tampere-talossa. Suurin osa liittokokousedustajista osallistui kokoukseen etäyhteyksin. Liittokokoukseen osallistui yhteensä edustajia 62 yhdistyksestä, mikä oli 15 enemmän kuin edellisenä vuonna. Liittokokousta edeltävänä päivänä järjestettiin Muutoksen aika -iltapäiväwebinaari. Kuulimme alustuksia järjestöjen ja julkisen sektorin kumppanuudesta hyvinvointialueilla, erityishuoltona järjestettävien vaativien erityispalveluiden tulevaisuuden näkymistä, vammaislainsäädännön etenemisestä sekä kehitysvammaisten kokemus-toimijoiden puheenvuoroja työn merkityksestä, omaa elämää koskevista päätöksistä ja vaikuttamisesta. Webinaariin osallistui liki 120 henkilöä.

Akkuna-yhdistyspostin tilaajia oli vuoden lopussa yli 900 ja *Tukiliiton tukiyhdistysten Face-*

Toimintaraha

Toimintarahalla toteutettiin

Vaikuttamiseen liittyviä koulutuksia tai tilaisuuksia, määrä	120
Perheille suunnattuja vertaistukiryhmiä, kertaa	26
Nuorille ja aikuisille suunnattua ryhmätoimintaa, kertaa	200
Tapahtumia tai yhdistystoiminnan kehittämistä, kertaa	120

STEA-avustus 2022

STEA-avustus	
Määrä, euroja	70 000
Avustettuja yhdistyksiä	49
Avustuksella toteutettuun toimintaan osallistui	
Jäsenyhdistyksen jäsentä tai läheistä	6 000
Ammattilaista tai opiskelijaa	420
Vapaaehtoista	400

Toimintarahalla toteutettiin 2022, lukuja.

book -ryhmässä saavutettiin 500 aktiivisen käyttäjän rajapyykki.

Toimintaraha on merkittävä tuen muoto jäsenyhdistyksille

STEAn jäsenjärjestöavustus mahdollisti toimintarahana jakamisen jäsenyhdistyksille. Toimintaraha oli merkittävä resurssi siihen, että yhdistyksen jäsenet saattoivat kokoontua yhteen koronavuosien jälkeen. Positiiviset kokemukset tuovat motivaatiota myös muuhun toimintaan. Vuoden aikana tukea käytti 49 yhdistystä, joista osalla oli vuodelta 2021 siirtynyttä avustusta.

Tukiyhdistysten rooli on tärkeä virkistys- ja vapaa-ajan toimintojen järjestämisessä kehitysvammaisille aikuisille ja sellaista toimintarahana avulla toteutettiin eniten. Seurannassa on havaittavissa, että yksittäisistä tapahtumista ja retkistä siirryttiin pitkäjänteisempään ryhmätoimintaan, jonka toteuttamiseen palkattiin tuntipalkkaisia työntekijöitä. Vaikuttamistoiminta aktivoitui jossakin määrin, mutta lapsiperheille suunnattua toimintaa toimintarahalla toteutettiin edelleen vain vähän.

Yhdistysten resurssit toteuttaa ja kehittää toimintaansa paranivat tukea saaneissa yhdistyksissä vuoden aikana. Toimintarahana avulla pystyttiin aktivoimaan ja monipuolistamaan yhdistyksen toimintaa. Noin kolmasosalla tukea saaneilla yhteistyö parani merkittävästi sekä tukiyhdistysten että muiden yhdistysten välillä. Kuten edellisinäkin vuosina avustus lisäsi toimintaan osallistuneiden määrää selvästi, mutta yhdistysten jäsenmäärään tuella ei ollut juurikaan merkitystä.

Teemaviikko 1.–7.12.2022

”Sun asenne – mun elämä”

Teemaviikolla 38 kehitysvamma-alan toimijaa toteutti tapahtumia Tukiliiton tuella. Tapahtumien joukossa oli taidenäyttelyitä, erilaisia kulttuuriesityksiä, illanviettoja sekä keskustelutapahtumia. Osa tapahtumista toteutettiin etätapahtumina. Viikon teema, eli asenteet kehitys-

Tanssiesitys aloitti Etelä-Savon Tukipiirin Teemaviikon tapahtuman Kauppakeskus Stellassa 2.12.2022.

vammaisia henkilöitä kohtaan, koettiin tärkeäksi. Lähes kaikissa tapahtumissa keskusteltiin asenteista ja luettiin Me Itse ry:n julkilausumaa aiheesta. Korttikampanjassa Kohtaa mut -kortteja lähetettiin niin kavereille kuin päättäjillekin. Myös Kohtaa mut -tarroilla oli edellisten vuosien tapaan kova menekki. Viestinnässä saimme nähdä ensimmäistä kertaa myös TikTok-videoita, perinteisempien somepäivitysten lisäksi. Tukiliitto tarjosi toimijoille pientä taloudellista tukea, teemaan liittyviä materiaaleja ja tukea viestintään.

Erityisen maininnan ansaitsevat tapahtumat, joissa Satakunnan alueen Me Itse -ryhmät olivat mukana:

- Valtakunnallinen erityisryhmien elokuva- ja teatteriseminaari Porin seudun kansalaisopistossa 29.11.2022 sekä NÄKYVÄMMÄKSI-koulutuksen päätöstapahtuma suorana

Kehitysvammaisten ihmisten oikeuksien viikko 2022

Tapahtumat 1.–7.12.2022	
Mukana kehitysvamma-alan toimijoita	38
Korttikampanjassa mukana toimijoita	20
Tapahtumissa osallistujia	2000
Osallistujia somen kautta, yli	600

Teemaviikko 2022, lukuja.

Satakunnan alueella juhlittiin. KeViKe- ja MEKA TV -toimintojen sekä Myötätuulen viestin 30-vuotisjuhlavuosi huipentui 12 tapahtuman Yhdessä ME selvittäään -kiertueeseen.

Youtube -lähetystenä 1.12.2022.

- Yhdessä ME selvittäään – KeViKe:n ja MEKA TV:n 30-vuotisjuhlakiertueen tapahtuma Raumalla, Kaunisjärven hyvinvointikeskuksessa 7.12.2022. Tapahtumassa nähtiin Rauman museon ystävien muistitietoelokuvan ensi-ilta, Rauman elokuvaryhmä muisteli 27 vuotista historiaansa ja elokuvatoimintaa kolmen vuosikymmenen ajalta.
- Yhdessä ME selvittäään – kaikille avoin tapahtuma YK:n vammaisten päivänä 3.12.2022 Huittisten kaupungintalolla.

Teemaviikon toteuttajina oli kahdenkymmenen viiden paikallisen tukiyhdistyksen ja kahdeksan Me Itse -ryhmän lisäksi toimintakeskuksia, asuntoita ja oppilaitoksia. Ensi kertaa tapahtumaa oli järjestämässä kolme tahoja. Jäsenyhdistyksille suunnattua tukea toteutettiin pääasiassa liiton yleisavustuksella. Teemaviikon tukea Tukiliitto jakoi pieni ele -keräyksen tuotoista.

Apurahat tukivat kehitysvammaisten nuorten ja aikuisten osallisuutta

Tukiliitto on merkittävä apurahojen jakaja kehitysvammaisten ihmisten vapaa-ajan toimintaan. Vuonna 2022 jaoimme apurahoita 40 000 euroa. Apuraha jaettiin 77 ryhmälle ja 159 yksittäiselle hakijalle. Apurahan hakijoita oli selvästi enemmän kuin mitä apurahoja voitiin myöntää, erityisesti yksityishenkilöiden apurahoissa, yhteen-

Myönnetty Tukiliiton apurahat

Yksilöapurahat	159
Ryhmäapurahat	77

Vuonna 2022 jaoimme apurahoita 40 000 euroa.

sä 433 hakijaa. Julkaisimme apurahojen saajien nimet verkkosivulla ja selkokielisessä Leija-lehdessä.

Apurahoilla edistimme kehitysvammaisten nuorten ja aikuisten harrastusmahdollisuuksia ja paikkasimme yhteiskunnan epätasa-arvoa.

Apurahat jaettiin Tukiliiton omista varoista.

Jäsenyhdistyksille suunnattua tukea toteutettiin pääasiassa liiton yleisavustuksella. Teemaviikon tukea Tukiliitto jakoi pieni ele -keräyksen tuotoista.

Aikuisille, perheille ja ammattilaisille suunnattu toiminta

Aikuisille suunnattu toiminta

Koulutimme yhdessä MEKA TV:n vertaistytöntehtäjien kanssa seitsemän ryhmää NÄKYVÄMMÄKSI-hankkeessa. Tavoitteena oli oppia keinoja omien ideoiden ja ajatusten näkyväksi tekemiseen, sekä oman ja yhteisen äänen kuulu-

Tukiliiton apurahat tukevat osallisuutta. Nuljun Sisun salibandyjoukkueessa Pirkkalassa on mukana myös nuorten pelaajien isiä. Kuvassa Aksel Akbay ja Metin Akbay tavoittelevat palloa.

viin saamiseen. Koulutuksia järjestettiin Kauha-joella, Turussa, Parkanossa, Ikaalisissa, Kaustisilla ja Vantaalla. Saimme tukea toimintaan Alli Paasikivi Säätiöltä ja Kansan Sivistysrahastolta. Hankkeen tuotoksena syntyi seitsemän erilaista kuva- ja elokuvakokonaisuutta. Osa ryhmittä innostui koulutuksen jälkeen jatkamaan esim. teatterin parissa.

Lupa puhua -työpajoissa pohdimme nuorten kanssa oman identiteetin kehittymistä. Työpajat olivat osa perhetyössä toteutettua murrosikäisten nuorten vanhempien keskustelumateriaalin kehittämistyötä. Saimme tukea ryhmän toteuttamiseen Sohlbergin rahastolta.

Verkkotyöpajakokeilussa toteutimme työ- ja päivätoiminnan ryhmille selkeäkielistä ja osallistavaa ryhmätoimintaa verkossa 8 tapaamisen verran. Ryhmiä oli mukana 15. Tavoitteena oli antaa ajatuksia ja sisältöä omaan toimintaan sekä tavata ihmisiä ympäri Suomea. Työpajan aiheita olivat mm. mediavaikuttaminen, asenteet, mielenhyvinvointi ja oman kehon liike.

Kokemustoimijaverkosto tuli osaksi aikuisiä työtä syksyllä 2022. Verkostossa oli 20 aktiivista toimijaa sekä yksi palkattu kokemusasiantuntija.

Aikuistyö

Näkyvämmäksi-hanke	
Tapaamisia	7
Osallistujia	124
Tapahtuma Tärskysssä, jossa tavoitimme	
Osallistujia	150
Teatterista voimaa -toiminnan matka Tukholmaan	
Osallistujia	8
Kokemustoimijaverkosto	
Tapaamisia syksyllä	4
Osallistujia	20
Lupa puhua -työpajat	
Tapahtumia	3
Osallistujia	7
Teatterista voimaa vuorovaikutukseen -ryhmä	
Osallistujia	15
Arjen huolet puheeksi -kurssit	
Tapahtumia	3
Osallistujia	24
Hyvällä mielellä -info	
Tapahtumia	4
Osallistujia	23
Tuetut lomat (MTLH ry:n kanssa)	
Lomajaksoja, määrä	3
Osallistujia, noin	52
VVV-klubit ja verkkokäytön lyhytkoulutukset	
Tapahtumia	20
Osallistujia	190

Aikuisille suunnattu toiminta 2022, lukuja.

ja. Verkostolla oli tapaamisia kerran kuukaudessa ja yksi kehittämissiikoloppu. Syksyn aikana kokemustoimijaverkosto toteutti kaksi isoa tehtäväkokonaisuutta: Kohtaa mut -podcastsarjan suunnittelu ja toteutus sekä kokemustoimijaverkoston mallin kehittäminen.

Äitikamut on kahden rovaniemeläisen äidin, Pia Ylisuvannon ja Tuija Laineen, vertaistuellinen podcast, jossa jutellaan itsenäistyvien erityisnuorten vanhemmuudesta.

Perheiden kanssa tehtävä työ

Perhetyön kohderyhmänä olivat tietoa ja vertaistukea kaipaavat perheet, joissa on kehitysvammainen tai samankaltaista tukea tarvitseva perheenjäsen. Järjestimme vuonna 2022 verkkotilaisuuksia ja -kursseja, tuettuja lomia sekä perheitä kohtaaville ammattilaisille suunnattuja verkkokoulutuksia. Järjestimme verkkokeskusteluja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Niiden tavoitteena oli jakaa arkea helpottavaa tietoa ja mahdollistaa vertaistuen saaminen. Verkkokeskustelujen teemoja olivat toivo vanhemman voimavarana haastavissa elämäntilanteissa, jaksamisesta ja pärjäämisestä kohti hyvinvointia, sekä erityiset voimavarat ja erityinen isovanhemmuus.

Uutena toimintana kokeilimme Vertaispuhelinta vanhemmille, joilla on kehitysvammainen tai vastaavaa tukea tarvitsevan lapsi. Puhelimeen saivat soittaa myös isovanhemmat, kummit, tädit, sedät, sisarukset, serkut tai muut läheiset. Puhelimeen vastasivat vertaisvanhemmat luotamuksellisesti. Vastaaminen pohjautui vertaistukeen ja kokemustietoon. Puhelin oli avoinna 8 viikon kokeilujakson ajan.

Toteutimme Hetki-ryhmän yhteistyössä Jaatinen ry:n ja Tampereen Yliopiston kanssa. Hetki-ryhmä tarjosi kehitysvammaisten ja autismikirjon lasten vanhemmille työkaluja ja

Perhetyön koulutukset ja osallistujamäärät

Verkkotilaisuuksia ja -kursseja	
Määrä	7
Osallistujia	116
Vertaispuhelin-kokeilujakso	
Avoinna, kertoja	13
Tunteja	26
Soittajia	2
Tuetut lomat (MTHL:n kanssa)	
Lomajaksoja, määrä	2
Osallistujia	103
Ammattilaisille suunnatut verkkokoulutukset	
Keskusteluja	2
Osallistujia	126

Perheille ja perheitä kohtaaville ammattilaisille suunnattu toiminta 2022, lukuja.

voimavaroja arkeen. Ryhmä antoi lasten haastavasta käyttäytymisestä kuormittuneille vanhemmille keinoja myönteiseen vuorovaikutukseen,

tunteiden säätelyyn ja rajojen asettamiseen.

Toteutimme kaksi tuettua perhelomaa yhdessä Maaseudun terveys- ja lomahuollon kanssa. Tukiliiton tehtävä oli tiedottaminen, vertaistukimahdollisuuksien järjestäminen sekä lastenohjaajien tarjoaminen perheille. Vertaislomien eli tuetun lomatoiminnan tavoitteena on tarjota kodin ulkopuolinen loma niille perheille, joilla ei muuten olisi mahdollisuutta lomailla.

Teimme paljon yhteistyötä vertaisvanhempien ja kokemustoimijoiden kanssa. Olimme mukana suunnittelemassa vertaistuella Äitikamut-podcastia, jossa jutellaan itsenäistyvien erityisnuorten vanhemmuudesta. Suunnittelimme yhdessä kokemusasiantuntijoiden kanssa Eriyinen voimavara -vlogin eli videoblogin, jossa tuotiin näkökulmia arkeen erityislasten vanhemmille ja ammattilaisille. Toteutimme myös Voimavaroja vuorovaikutukseen tukea tarvitsevan murrosikäisen kanssa -hankkeen. Hankkeessa suunniteltiin selkäkielinen verkkokoulutusmateriaali arjen vuorovaikutustilanteisiin tukea tarvitsevan murrosikäisen lapsen vanhemmille. Materiaali suunniteltiin yhdessä vertaisvanhempien kanssa.

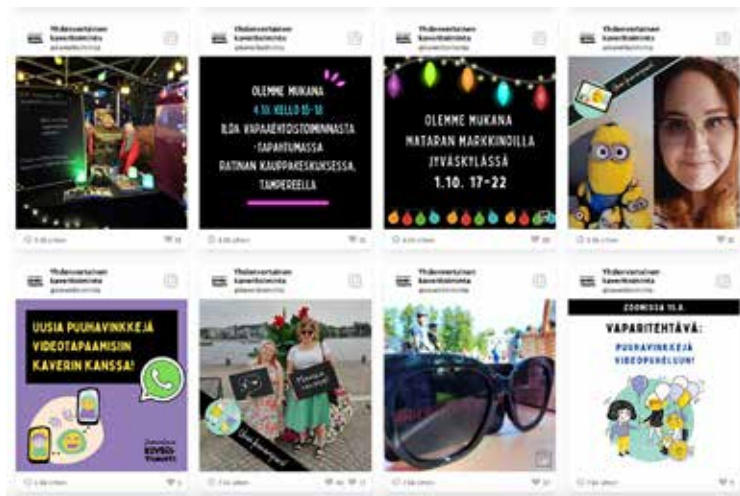
Tuotimme verkkokoulutuksia perheitä työssään kohtaaville ammattilaisille, ammattilaisiimmeille ja työyhteisöille. Koulutus sopi hyvin

myös opiskelijoille. Koulutuksia toteutettiin kaksi kertaa vuodessa ja neljästä teemasta: lasten osallisuus, tukea tarvitsevien vanhempien kohtaaminen ja erityinen sisarus sekä harvinaiset ja perinnölliset sairaudet. Koulutuksien tavoitteena oli lisätä ja vahvistaa osallistuneiden ammattilaisten ja opiskelijoiden osaamista kohderyhmistä. Verkkokoulutusten sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa oli mukana vanhempia, sisarusia tai kokemustoimijoita.

Lisäksi päivitimme vuonna 2022 Kehitysvammaisten Tukiliiton pikaoppaan lapsiperheiden palveluista, otimme osaa Lastensuojelun keskusliiton lapsen oikeuksien viikon viestintäkampanjaan ja teimme verkostotyötä osallistumalla Perheet keskiöön -foorumiin ja Pähkinäsärkiät-verkostoon. Verkostoissa pohdimme perhekeskuskehittämistä ja järjestöyhteistyötä hyvinvointialueilla sekä eduskuntavaalivaikuttamista.

Yhdenvertainen kaveritoiminta antaa kokemuksia vapaaehtoistoimijuudesta

Toimme tukea tarvitsevia ja ei-kehitysvammaisia nuoria ja aikuisia yhteen vapaa-ajalla inklusiivisen ja saavutettavan vapaaehtoistoiminnan kautta. Käynnistimme koronataujan jälkeen alu-

Yhdenvertaisen kaveritoiminnan vapaaehtoistoiminta on saavutettavaa ja tavoitteellista. Voit seurata toiminnan kuuluisia muun muassa Instagramissa.

eellisen livekaveritoiminnan valtakunnallisen digikaveritoiminnan rinnalle.

Toimintamme täytti tavoitteensa. Vapaaehtoistoiminta oli saavutettavaa ja tavoitteellista. Sen kautta syntyi toimivia, vuorovaikutteisia ja kehittyviä ihmissuhteita. Kaverina toimivien vapaaehtoisten määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Uusia hakijoita tuli 33 eri paikkakunnalta. Suurimmalle osalle mukana olleista tämä oli ensimmäinen kerta, kun he tutustuivat kehitysvammaiseen tai -vammattomaan ihmiseen. Toiminta vahvisti yhteisymmärrystä. Isolle osalle tukea tarvitsevista vapaaehtoisista tämä oli ensimmäinen kokemus vapaaehtoistojen toiminnasta.

Kaveritoiminnassa tuimme vapaaehtoisia

esim. henkilökohtaisilla koulutuksilla ja yhteydenpidolla sekä ryhmämuotoisilla vuorovaikutus- ja digitaitokoulutuksilla.

Vapariitoiminnan pop up -vapaaehtoistehtäviin osallistui kasvava joukko ihmisiä. Yhdessä järjestimme esimerkiksi kaikille avoimen Kohtaa mut -tapahtuman verkossa. Uutena kokeiluna järjestimme verkossa vapaa-ajan Hengaamot, joissa pääsi tapaamaan sekä työntekijöitä että vapaaehtoisia.

Järjestimme selkokielen luennon vapaaehtoistoiminnasta, nostimme saavutettavan ja inklusiivisen vapaaehtoistoiminnan teemoja esille vapaaehtoistyön verkostoissa puheenvuoroilla, blogeilla ja mentoroinnilla.

Yhdenvertainen kaveritoiminta

Kaverit	
Mukaan hakevia henkilöitä	47
Henkilökohtainen haastattelu	42
Henkilökohtainen koulutus	41
Kaverina toimivia vapaaehtoisia	92
Tuki ja yhteydenpito	
Henkilökontaktikertoja	3 692
Vuorovaikutus- ja digitaitokoulutukset	
Koulutuksia	5
Osallistujia	45
Hengaamot	
Tilaisuuksia	14
Osallistujia	92
Vapariitoiminta	
Vapaaehtoiset	43
Kohtaa mut -tapahtuma	1
Osallistujia	80
Luentoja, esittelytilaisuuksia	
Tilaisuuksia	14
Osallistujia	535

Yhdenvertaisen kaveritoiminnan lukuja 2022.

Kaveritoiminnassa yhdistämme kaksi vapaaehtoista yhdenvertaiseksi kaveripariksi.

Tukiliiton Elämä omaksi -hankkeen somepäivitys ensimmäisen hankevuoden jälkeen:

”Elämä omaksi -hanke on ollut käynnissä nyt vuoden Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin alueella. Tämä kuva kertoo numeroina, mitä hanke sai aikaan ensimmäisen hankevuoden aikana. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.

Kiitos kaikille toiminnassa mukana olleille!
Terveisin Elämä omaksi -hankkeen porukka”

Kohtaa mut -podcastin avausjaksossa Rovaniemellä Janne Siltanen jututti Maija Juholaa ja Vili Korhosta kohtaamisesta. Taustatiimissä aihetta on ollut mukana pohtimassa Sirpa Kröger.

Joensuu on kaikkien kaupunki, joka haluaa lisätä osallisuutta. Itä-Suomen Elämä omaksi -hankkeen osallistujat ja Pohjois-Karjalan Me itse -ryhmän jäsenet tonttulakittivat Kosiosuden joulun alla.

Hankkeet

Elämä omaksi -hanke (ESR) Pohjois-Suomi

Toteutimme Kohtaa mut -kahviloita Pohjois-Pohjanmaalla 54 kertaa ja Lapissa 35 kertaa. Kahvilat olivat osallistujiensa näköisiä ja niiden kävijämäärät pysyivät joko samoina tai kasvoivat hieman vuoden aikana. Pop up -kahvilakokeilut saivat innostuneen vastaanoton Rovaniemellä, Pudasjärvellä ja Oulussa, ja niille toivotaan jatkoa.

Verkkokahvila kokoontui joka toinen viikko Teamsissä ja se toteutui yhteensä 24 kertaa. Teemoina verkkokahvilassa olivat muun muassa arjen ja kodin turvallisuus, asenteet, urheilun fännittäminen ja työllistyminen. Verkkokahviloissa järjestettiin myös visailua ja kilpailuja osallistujien toivomuksesta. Kolme verkkokahvilaa toteutettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen Elämä omaksi -hankkeen kanssa: Ystävänpäivän verkkokahvila 14.2., Kesäverkkokahvila 6.6. ja Halloween-kahvila 31.10. Halloween-kahvilassa mukana oli myös syksyllä käynnistynyt Itä-Suomen Elmo.

Päivätoiminta paikoille järjestettiin omia verkkokahviloita yhteensä 15 kertaa. Hanke koordinoi niiden toimintaa, mutta sisältöjen tuottamisesta vastasivat työ- ja päivätoimintakeskusten osallistujat kiertävillä vuorolla. Tar-

koituksena oli tarjota päivätoiminnan asiakkaille uudenlaisia rooleja toiminnan suunnittelijoina, tekijöinä ja toimijoina, sekä edistää heidän osallisuuttaan. Ohjelmaa järjestettiin Kuusamon, Sallan, Taivalkosken, Oulun ja Rovaniemen työ- ja päivätoiminnoista. Ivalon päivätoiminta oli syksyllä mukana tutustumassa toimintaan ja toivottiin mukaan osallistumaan sisällöntuottamiseen keväällä 2023.

Hanke toteutti selkokielen kokemustoimijakoulutuksen keväällä 2022 Oulussa, Rovaniemellä ja Kuopiossa. Tukiliitto on valtakunnallisen kokemustoimijaverkoston jäsen ja tuottamamme selkokielen koulutusmateriaali tulee myös valtakunnallisen verkoston käyttöön. Kokemustoimijoita koulutettiin yhteensä 18, joista 13 oli hankealueella. Koulutuksen jälkeen aktiivisina kokemustoimijoina hankkeessa jatkoi 10 henkilöä. Kokemustoimijat osallistuivat esimerkiksi Tukiliiton toteuttaman Kohtaa mut -podcastin suunnitteluun ja toteutukseen. Podcast-sarja julkaistiin Kehitysvammaisten ihmisten oikeuksien viikolla (teemaviikolla) joulukuun alussa.

Teemaviikolla hanke oli mukana järjestämässä kaikenikäisille kehitysvammaisille ihmisille tarkoitettua pikkujouludiskoa yhteistyössä muun muassa Oulun Kehitysvammaisten Tukiyhdistyksen, OYS Konstin, Oulun kaupungin ja Nuorten ystävien kanssa. Disko houkutteli huikeat 380 osallistujaa.

Viestinnällisesti toteutimme valtavan määrän

Facebook- ja Instagram-päivityksiä. Kirjoitimme kaksi blogia Tukiliiton www-sivuille ja näymme alueiden paikallislehdissä. Yhteistyömme oli alueilla laajaa ja Tukiliiton paikalliset yhdistykset olivat merkittävässä roolissa.

Elämä omaksi -hanke Itä-Suomi tarjoaa tekemistä vapaa-aikaan

Itä-Suomen Elämä omaksi -hankkeen toiminta alkoi heinäkuussa Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa Euroopan sosiaalirahasto (ESR) tuella. Hankkeen toiminta jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka ja sillä on toimipisteet Kuopiossa ja Joensuussa. Syyskaudella 2022 hankkeessa työskenteli yksi kokoaikainen hankepäällikkö sekä kaksi hankesuunnittelijaa, joista toinen oli kokoaikaisena ja toinen osa-aikaisena.

Järjestämme vapaa-ajan toimintaa yli 18-vuotiaille nuorille ja aikuisille, joilla on kehitysvamma tai tuen tarvetta oppimisessa ja ymmärtämisessä. Toiminta pääsi käyntiin syksyn 2022 aikana kuudella paikkakunnalla. Pohjois-Savossa toimintaa oli Kuopiossa, Iisalmessa ja Leppävirralla. Pohjois-Karjalassa toimintapaikkakunnat olivat Joensuu, Nurmes ja Outokumpu.

Hankkeen Kohtaa mut -kahviloihin kokoonnuttiin viettämään vapaa-aikaa mukavan tekemisen parissa, sekä tapaamaan uusia ja vanhoja tuttuja. Kahviloiden osallistujat olivat itse mukana ideoimassa ja suunnittelemassa toiminnan sisältöä. Kullakin paikkakunnalla kahviloiden kävijöistä perustettiin suunnittelutiimejä, jotka päättivät toiminnan sisällöstä ja toteutuksesta. Kohtaa mut -kahviloita järjestettiin syksyn 2022 aikana kuudella eri paikkakunnalla esimerkiksi yleisissä kahviloissa, nuorisotaloilla, kirjastoissa ja museoissa. Toiminta sisälsi muun muassa kahvittelua, leipomista, askartelua ja keskustelua. Usealla paikkakunnalla paikallisten jäsenyhdistysten toimijat olivat aktiivisesti mukana järjestämässä ja markkinoimassa toimintaa.

Järjestimme syksyllä verkkokahviloita Teamsin välityksellä joka toinen maanantai-ilta. Verkkokahviloihin osallistui joka kerta noin 20 kävijää. Valitsimme verkkokahviloiden teemat osallistujien toiveiden perusteella, mutta mu-

kaan mahtui myös vapaampaa keskustelua ja ohjelmaa. Syksyn teemoja olivat muun muassa työllistyminen, harrastaminen ja verkossa toimiminen. Kaksi verkkokahvilaa järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Suomen ja Päijät-Hämeen Elämä omaksi -hankkeiden kanssa.

Syksyn aikana suunnittelimme ja valmistelimme keväällä 2023 järjestettävää kokemustoimijakoulutusta. Koulutuksen kautta osallistujat saavat tietoa kokemustoiminnasta ja valmiuksia toimia kokemustoimijana. Koulutukseen haki mukaan 12 henkilöä.

Kohtaa mut -kahvilat	
Paikkakunnat	9
Tapaamisia, yhteensä	89
Osallistujia, yhteensä	972
Verkkokahvila	
Tapaamisia	24
Osallistujia, yhteensä	851
Päivätoiminnan verkkokahvila	
Tapaamisia	15
Osallistujia, yhteensä	1056

Pohjoisen Elämä omaksi -hanke 2022, lukuja.

Kohtaa mut -kahvilat	
Paikkakunnat	6
Tapaamisia, yhteensä	16
Osallistujia, yhteensä	192
Kohtaa mut -kahviloiden suunnittelutiimit	
Paikkakuntia	4
Tapaamisia	15
Osallistujia, yhteensä	31
Verkkokahvilat	
Tapaamisia	9
Osallistujia, yhteensä	228

Itä-Suomen Elämä omaksi -hanke 2022, lukuja.

Tilke tukee lastensuojelun asiakkaana olevia perheitä tulkkauskeskusteluilla.

Tilke

Osallistujat tulkkausprosesseissa	
Vanhemmat	6
Lastensuojelun työntekijät	4
Kokemustoimijat	6
Koulutuksiin osallistuneet työntekijät ja opiskelijat	
Yhteensä	96

Tilke-hanke 2022, lukuja.

ammattilaisten osaamista, kohtaamisen taitoja sekä tukemisen keinojen monipuolistumista kolmen viikon mittaisilla verkkokoulutuksilla ja lyhyemmillä tietoisuuksilla ilmiöstä. Näihin osallistui vuoden aikana 96 ihmistä.

Tilke-hanke (2022 – 2024)

Vuosi oli Tilke-hankkeen ensimmäinen toimintavuosi. Tilkkeen toimintaan osallistui ne perheet, joissa vanhemmat tarvitsevat tukea ymmärtämisen tai oppimiseen liittyvien asioiden takia sekä perheiden kanssa työskentelevät lastensuojelun/perhetyön ammattilaiset. Tuimme lastensuojelun asiakkaana olevia perheitä vuoden aikana tulkkauskeskusteluilla. Tulkkauskeskusteluiden tarkoitus on vahvistaa vanhempien valmiuksia ottaa tukea vastaan ja tehdä yhteistyötä lapsen asioissa perheen työntekijöiden kanssa. Tulkkauskeskusteluihin osallistui vuoden aikana 6 vanhempaa sekä 4 lastensuojelun työntekijää. Kerroimme vuoden aikana tulkkauskeskusteluista yli 300 ihmiselle.

Hankkeen toimintamuotoihin kuuluu myös vanhempien kokemustoiminta. Kokemustoimijat tapasivat vuoden aikana 5 kertaa ja mukana kokemustoiminnassa oli 6 vanhempaa. Keskitimme vuoden aikana vaikuttamiseen. Vanhemmat nostivat kaksi asiaa vaikuttamisen teemoiksi. Nämä olivat vanhempien saaman tuen riittämättömyys sekä lastensuojelun asioiden selkiyttäminen. Jatkamme vaikuttamista näiden aiheiden ympärillä edelleen.

Vahvistimme perheiden kanssa työtä tekevien

Aarne- ja Aune -hanke

Aarne ja Aune -hankkeessa (2018–2021) jatkoimme yhdistysten osallistavan ryhmätöiminnan tukea myös vuonna 2022. Yhdistysten ryhmiä toimi Hämeenlinnassa, Joensuussa, Kangasalla, Kauhajoella, Keiteleellä, Keuruulla, Mikkelissä ja Sysmässä. Aiheita ryhmissä olivat muun muassa ruuanlaitto, retket, harrastuskokeilut, karaoke, avoin kahvilatoiminta.

Toteutimme yhdistysten ohjaajille ja taustahenkilöille osallistavan ryhmätöiminnan koulutuksen, johon osallistui 17 henkilöä 9 yhdistyksestä ja muilta tahoilta. Tarjosimme työnohjauksellisia tukikeskusteluja verkossa ja annoimme yksilöllistä hanketyöntekijän tukea.

Kokemustoimijaverkoston toiminta jatkui kevään ajan. Toimijat mm. tuottivat ohjelmaehdotuksia kansainväliseen Best Practices – Better Life -konferenssiin, sekä kokemuspuheenvuorot Tukiliiton liittokokousseminaariin ja Kiipulan ammattiopistolle. Viisi verkoston toimijaa osallistui saavutettavan kokemustoimijakoulutuksen pilottiin, jossa hanke oli Pohjois-Suomen Elämä omaksi -ESR-hankkeen yhteistyökumppanina. Verkosto juurtui Tukiliiton aikuistyyöhön syksyllä 2022.

Harvinaiskeskus Norio tukee harvinaista sairautta sairastavia ja heidän läheisiään sekä edistää tietoisuutta ja ymmärrystä harvinaisista sairauksista ja perinnöllisyydestä.

Harvinaiskeskus Norio – tietoa ja tukea harvinaissairauksiin

Harvinaiskeskus Norio on harvinaisten, geneettisten sairauksien ja perinnöllisyyden asiantuntija. Tehtävämme on tukea harvinaista sairautta sairastavia ja heidän läheisiään sekä edistää tietoisuutta ja ymmärrystä harvinaisista sairauksista ja perinnöllisyydestä.

Harvinaiskeskus Norio palveli laajasti harvinaista sairautta sairastavia ja heidän läheisiään sekä harvinaisen ja mahdollisesti perinnöllisen sairauden kantajia.

Keskiössä olivat lapsena harvinaisen diagnoosin saaneet ja heidän perheensä, erityisesti vanhemmat ja sisarukset ja isovanhemmat. Tuotimme tietoa ja mahdollistimme vertaistukea perheille, joissa lapsella on harvinaisen oireyhtymä, johon liittyy kehitysvamma tai samanlaista tuen tarvetta tai muu, yleensä erittäin harvinaisen geeni- tai kromosomipoikkeavuus.

Tiedolla tuettiin harvinaissairaita ja ammattilaisia

Tiedon puuttuminen on keskeinen harvinaissairaiden hyvinvointia ja asemaa vaikeuttava tekijä. Tuotimme uusia ja päivitimme olemassa olevia suomenkielisiä, yleistajuisia diagnoosikuvauk-

sia harvinaisista, geneettisistä sairauksista, joihin liittyy kehitysvamma tai vastaavaa tuen tarvetta.

Tuotimme neljä kokemustarinaa ja laajat artikkelit perhesuunnittelusta ja raskaudesta, kun kyseessä on harvinaisen, geneettinen ja mahdollisesti perinnöllinen sairaus. Päivitimme artikkelitietokantaa harvinaissairauksista ja vastasimme tiedonhakupyyntöihin.

Tuotimme ja päivitimme tietoa THL:n ostopalvelusopimuksella eurooppalaiseen Orphanet-tietokantaan. Tietosivujemme kautta monet löysivät myös tarvitsemansa tuen kuten matalan kynnyksen keskustelutuen, vertaistuen ja muiden järjestöjen palvelujen piiriin.

Helmikuussa 2022 Harvinaiskeskus Norion verkkosivut siirrettiin osaksi Tukiliiton sivustoa. Harvinaiskeskus Norion tietosivuille tehtiin 200 000 käyntiä vuoden aikana. Käynneistä suurin osa kohdistui diagnoosikuvauksiin.

Välitimme tietoa harvinaissairauksista ja perinnöllisyydestä harvinaissairaille ja heidän läheisilleen ja ammattilaisille suunnatuissa verkko-seminaareissa ja luennoilla. Järjestimme viisi kaikille avointa verkkoluentoa, esimerkkinä Eriytyinen isovanhemmuus - ja Perhesuunnittelu ja raskaus -luennot. Järjestimme 11 ammattilaisille suunnattua seminaaria tai luentoja, esimerkiksi Harvinaisen, perinnöllinen sairaus perheessä -verkkokoulutus. Kokemusasiantuntijoidemme puheenvuoroja kuultiin yhteensä 17 kertaa, kai-

killä luennoillamme ja seminaareissamme. Teimme vaikuttamistyötä ennen kaikkea verkostoissa, joista keskeisimpiä olivat Harvinaiset-verkosto, kansallinen harvinaissairauksien asiantuntijaryhmä ja ERN ITHACA -osaamiskeskus.

Edistimme erityisen sisaruuden asiantuntijuutta ylläpitämällä erityinensisaruus.fi -verkkosivustoa, koordinoimalla erityinen sisaruus -verkostoa ja toimimalla sisaruuden asiantuntijana eri foorumeissa. Toteutimme kaksi verkkokoulutusjaksoa erityisestä sisaruudesta ammattilaisille ja järjestimme Erityinen sisaruus ja aikuisuus -verkkoseminaarin.

Ammatillista tukea ja vertaisuutta perheille

Matalan kynnyksen keskustelutukea ja neuvontaa annettiin 629 harvinaissairaalle, heidän läheiselleen ja ammattilaiselle. Keskustelutukeen otettiin yhteyttä erityisesti perinnöllisyyteen, vasta saatuun diagnoosiin ja perhesuunnitteluun liitetyissä kysymyksissä. Keskustelutuki ja neuvonta auttoi asiakkaita jäsentämään omaa tilannetta ja työstämään mieltä kuormittavia kysymyksiä.

Järjestimme neljä kertaa vuoden aikana *Vas-ta saatu harvinainen diagnoosi perheessä* -verk-

kokeskustelun ja kaksi kertaa *No mitäs nyt?* -verkkoryhmän vanhemmille, joiden lapsella oli lähiaikoina todettu harvinainen diagnoosi.

Järjestimme 14 yhden tai kahden vuorokauden mittaista vertaistapaamista perheille. Diagnoosikohtaisia tapaamisia järjestimme esimerkiksi perheille, joissa lapsella on Angelmanin oireyhtymä, Beckwith-Wiedemannin oireyhtymä, FRAX, Noonan tai CFC ja Sallan tauti. Diagnoosirajat ylittäviä tapaamisia järjestimme muassa lapsensa harvinaisen sairauden vuoksi menettäneille perheille, harvinaissairaiden lasten sisaruksille ja isovanhemmille sekä perheille, joissa lapsella on harvinainen kromosomimuutos. Lisäksi järjestimme 11 verkkovertaistapaamista perheille. Harvinaisnuorten omia vertaistapaamisia järjestimme kaksi viikonlopputapaamista ja neljä verkkotapaamista. Lisäksi Turussa pilotoitiin vapaaehtoisten vetämää alueellista, diagnoosirajat ylittävää, suljettua vertaisryhmää. Tuimme diagnoosikohtaisia yhdistyksiä ja perheryhmiä järjestämään omaa toimintaa. Vertaistapaamiset tukivat perheiden voimavaroja ja lisäsivät tietoa ja ymmärrystä harvinaisen sairauden kanssa elämisestä.

Vuoden 2022 aikana siirrettiin omalla kohdennetulla STEA-avustuksella toteutettu toimin-

Kuva Hilma Toivonen

Markus ja Miska Kiviniemi kertoivat muille kokemuksistaan Harvinaiskeskus Norion tapahtumassa. Miska on ensimmäinen suomalainen Lamb-Shafferin diagnoosin saanut henkilö.

ta harvinaisiin kehitysvammaoireyhtymiin kuuluvien lasten ja nuorten perheiden tukemiseksi osaksi Norion muuta toimintaa. Avustus päättyi vuoden 2022 lopussa.

Ylläpidimme vertaistukirekisteriä, jonne harvinaissairas tai hänen läheisensä voi vapaaehtoisesti ilmoittaa yhteystietonsa. Vertaistoiminnan koordinaattori saattoi vertaistukea kaipaavia yhteen rekisterin avulla. Vertaistukirekisterissä oli vuoden lopussa 637 perheen yhteystiedot. Rekisteriin liittyi 143 uutta perhettä ja 146 henkilölle välitettiin vertainen rekisterin kautta.

Erityisperhetyö tukena arjessa

Erityisperhetyötä teimme perheissä, joissa lapsella on pikkulapsi-ikässä alkava, etenevä ja varhaiseen kuolemaan johtava sairaus. Perheitä oli mukana toiminnassa noin 70. Tuimme perheitä heidän tarpeidensa mukaan kotikäynneillä, puhelimitse ja toimimalla edunvalvonnallisena yhdyshenkilönä viranomaisten ja lähipalvelujen työntekijöiden kanssa. Järjestimme viisi vertaistapaamista perheille: kolme alueellista tapaamista ja harvinaissairaiden lasten sisaruksille ja isovanhemmille omat tapaamiset.

Annoimme perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille työnohjausta ja neuvontaa. Erityisperhetyö auttoi perheitä ja heidän lähiverkostojaan selviytymään paremmin arjessa lapsen vaikean sairauden kanssa. Perheiden saama tuki ylläpiti vanhempien ja koko perheen toimintakykyä ja turvallisuuden tunnetta. Ammattilaisten ymmärrys sairaudesta ja sen vaikutuksista kasvoi, mikä auttaa ammattilaisia mukauttamaan omaa toimintaansa vastaamaan paremmin perheen tarpeisiin.

Kurssitoiminnasta voimavaroja perheille

Järjestimme kolme kurssia perheille, joissa nuorella on harvinainen, geneettinen sairaus. Kaksi kurssista oli suunnattu murrosikäisten nuorten perheille. Toinen näistä kurssista oli perheille, joissa nuorella on ylimääräinen X- tai Y-kromosomi. Toteutimme kurssin monimuotoisesti

Harvinaiskeskus Norio 2022

Norion tietosivut	
Käyntejä	200 000
Yksittäisiä kävijöitä	150 000
erityinensisaruu.fi -verkkosivut	
Käyntejä	13 000
Yksittäisiä kävijöitä	10 000
Verkkoluennot ja koulutukset	
Määrä	20
Osallistujia	700
Matalan kynnyksen keskustelutuki- ja neuvontakohtaamisia	
Määrä	1629
Vertaistapaamiset, kurssit ja ryhmätoiminta	
Määrä	49
Osallistujia	874

Harvinaiskeskus Norion
vuosi 2022, lukuja.

siten, että osa kurssin luennoista ja perheiden ensimmäiset kohtaamiset toteutettiin verkossa. Toinen kurssi oli suunnattu perheille, joissa nuorella on harvinainen geenipoikkeama, joka aiheuttaa kehitysvamman tai vastaavaa tuen tarvetta. Lisäksi järjestimme kurssin nuorille aikuisille läheisineen, joiden harvinaiseen sairauteen liittyy kehitysvamma.

Harvinaiskeskus Norio on jo vakiintuneesti järjestänyt kurssitoimintaa perheille, joissa lapsella on huuli- ja/tai suulakihalkio. Järjestimme kolme perhekurssia, jotka oli suunnattu vauv ikäisten, alle kouluikäisten ja kouluikäisten lasten perheille. Lisäksi nuorille, joilla on huuli- ja/tai suulakihalkio, järjestimme oman kurssin. Teimme tiivistä yhteistyötä HUS:n huuli- ja suulakihalkiokeskuksen (HUSUKE) ja Suomen huuli- ja suulakihalkiopotilaat ry:n kanssa.

VAMMAISPALVELULAIN VAIHEET, KERÄYSALUSTA KÄYTTÖÖN

ESITYS UUDEKSI VAMMAISPALVELULAIKSI oli lausuntokierroksella ja sittemmin eduskunnan käsittelyssä.

Otimme kantaa, seurassimme esityksen ympärillä tapahtunutta viestintää ja viestimme omissa kanavissamme, jotta lakiuudistus saataisiin tarpeellisine muutoksineen voimaan ja perheet saisivat muutoksen keskellä tarvitsemansa tiedon selkeässä muodossa.

Kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä tilanne Ukrainassa näkyi viestinnäsämme. Perustimme uudelle keräysalustalle tuki.tukiliitto.fi keräyksen, jota nostimme esiin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi jaoimme Inclusion Europen viestejä ukrainalaisten kehitysvammaisten ihmisten tilanteesta.

Vaikuttamisviestinnän tavoitteena oli nostaa kehitysvammaisille ihmisille tärkeitä kysymyksiä julkiseen keskusteluun, erityisesti vammaislakiesitystä koskevan keskustelun ja aluevaalien yhteydessä. Julkaisimme uutisia ja nostoja omissa välineissämme ja mediatiedotteina, itsenäisesti

ja yhteistyössä verkostojen kanssa. Liiton viestinnän kautta järjestettiin medialle asiantuntija- tai kokemusasiantuntijahaastatteluja, median yhteydenottoihin vastattiin 35 kertaa.

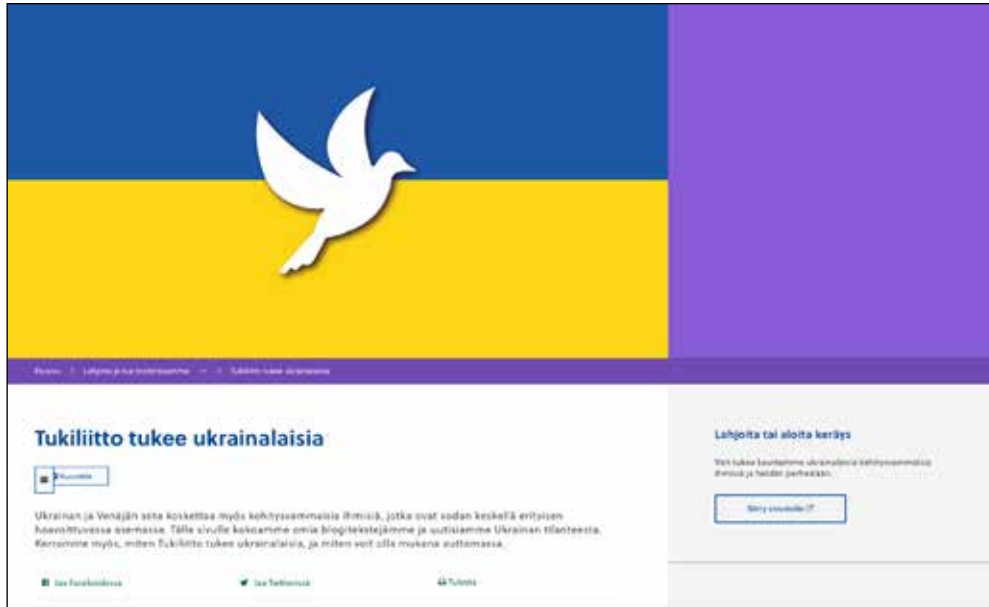
Äitikamut-podcast keräsi kuulijoita sekä Tukiliiton välineiden, että Lapin Kansa -lehden kanssa tehdyn yhteistyön kautta. Anna kysyy -videosarja nosti esiin asumisen ja työn sekä toimeentulon kysymyksiä. Yhteistyössä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kanssa tuotettu Erityinen voimavara -vlogi ilmestyi Tukiliiton Youtube -kanavalla. Oikeus omannäköiseen kotiin -opas julkaistiin liiton kotisivuilla.

Kampanjat tuottivat näkyvyyttä:

- Olimme mukana 18 alan toimijan yhteisessä Kohtaaminen ja kosketus -somekampanjassa vammaisalan vetovoiman puolesta 21.–25.2. Viikon aikana kampanjalla oli Facebookissa ja Instagramissa 160 064 näytökertaa.
- Kehitysvammaisten teemaviikon aiheena olivat asenteet vammaisuutta kohtaan otsikolla ja aihetunnisteella Sun asenne, mun elämä. Uusina avauksina viikolla nähtiin Kohtaa mut -podcast ja lahjoituskampanja. Podcastin osalta teimme yhteistyötä Kulttuuritoimitus.fi-sivuston kanssa.
- Lahjoituskampanjan aikana esitimme 29 suomalaisen sairaalan näyttötauluilla ja sosiaalisessa mediassa videoita, joilla kehoitettiin ihmisiä lahjoittamaan Tukiliiton vaikuttamistyöhön. Videot näkyivät 29 sairaalanäytöllä yhteensä 341 523 kertaa. Kampanjan iskulause oli: Yhdenvertaisuus vaatii tekoja.
- Lisäksi omissa ja verkostojen kanssa toteutetuissa kampanjoissa tuotiin esiin

Tukiviesti (neljä numeroa)	
Tilaajia	10 244
Selkolehti Leija (kuusi numeroa)	
Tilaajia	4400
Verkkopalvelu Tukiliitto.fi	
Käyttäjät	245 435
Istuntoja	385 988
Uutiskirjeet (viisi erilaista)	
Tilaajia	3 799

Tukiliiton viestinnän lukuja 2022.

Tukiliitto kertoi ukrainalaisten kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä vaikeasta tilanteesta hyökkäyssodan uhreina. Avasimme myös lahjoituskanavan.

mm. puhevammaisten ihmisten aseman, päätöksenteon tukemisen, omaishoitajien aseman, vammaisalan vetovoiman sekä lapsen oikeuksien kysymyksiä.

Kohtaa mut -tunnus tiivistää Tukiliiton viestin.

Mediaseurantamme (Liana Monitor) mukaan 1.1. – 31.12.2022 verkkomediaossa julkaistiin noin 250 juttua, joissa mainitaan Kehitysvammaisten Tukiliitto ry tai sen yhdistys ja noin 3000 juttua, joissa mainitaan kehitysvamma.

Aktiivinen, monikanavainen jäsenviestintä tavoitti jäsenistön kattavasti. Yleiskielisen Tuki-viestin teemanumerot vuonna 2022: 1. Moninaiset perheet, 2. Muutosten aika, 3. Isät, 4. Kokeuksen voima.

Selkokielen Leija teki laajaa yhteistyötä kehitysvamma-alan eri toimijoiden kanssa. Lehden

aiheita olivat muun muassa voimavarat ja teema-
viikon mukaisesti asenteet.

Sähköisissä välineissä yhteensä yli 270 200 käyttäjää tai seuraajaa. Facebook-sivulla luku on 14 110 ja ryhmässä 502.

Verkkopalvelu Tukiliitto.fi sai uuden sivustoalueen, kun Harvinaiskeskus Norio siirrettiin osaksi liiton kotisivuja. Tämä näkyi myös sivustoliikenteen määrän nousuna: käyttäjiä 245 435, istuntoja 385 988.

	2018	2019	2020	2021	2022
Sosiaalinen media, seuraajia					
Facebook	11 000	11 900	12 800	13 800	14 110
Twitter	1 900	2 300	2 600	2 800	2 954
Instagram	1 500	2 100	2 700	3 100	3 446

Tukiliiton seuraajia sosiaalisessa mediassa.

TALOUS JA HALLINTO

Talous

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITON taloudellinen tulos oli -72 249 euroa alijäämäinen (106 391 euroa vuonna 2021, -44 953 euroa vuonna 2020). Tulosta ja taloudellista asemaa kuvaavat alla esiteltyt tuloslaskelma ja tase.

Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnan mahdollistivat pitkälti sosiaali- ja terveystieteiden ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusten (STEA) jakamat valtionavustukset, joiden turvin liitto pystyi auttamaan useita eri kohderyhmiä ja tarjoamaan tukea eri elämänvaiheissa. Valtionavustuksissa on tapahtunut myös muutoksia: toimintavuonna STEA lopetti kokonaan yhden kohdennetun avustuksen. Nykyään myös Euroopan sosiaalirahaston alueellinen projektirahoitus muodostaa tärkeän osan kehittämistoiminnan rahoituksesta.

Liiton seuraavaksi suurimmat rahoituslähteet ovat jäsenmaksutuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Sijoitustoiminnassa tuotto oli huonona sijoitusvuotena -15 %, mutta kumulatiivinen vuosituotto pitkällä aikavälillä on 5 %. Rahankeräystoiminnassa rakensimme pohjaa ja edellytyksiä tulevaisuuden rahankeräystoiminnalle; käynnistimme uuden sosiaalisen rahankeräyksen alustan.

Tuotot ja kulut

TUOTOT (1000 euroa)	2021	TA2022	2022
STEA-avustukset	3 283	3 362	3 371
Muut avustukset	558	298	463
Jäsenmaksutuotot	198	175	193
ESR-avustukset	125	231	251
Muut toiminnan tuotot	133	115	145
Vuokratuotot	33	31	40
Muut varainhankinnan tuotot	22	50	59
Yhteensä	4 350	4 263	4 522

KULUT (1000 euroa)	2021	TA2022	2022
Palkat ja palkkiot			
sivukuluineen	2 430	2 485	2 674
Muut kulut	469	556	500
Myönnetty avustukset	344	248	274
Kurssien ja tilaisuuksien järjestämiskulut	219	260	272
Toimitilakulut	218	161	226
ICT- ja tietotekniikkakulut	182	142	225
Tukipalvelut	161	152	168
Matkakulut	80	120	131
Ostopalvelut	142	182	122
Yhteensä	4 244	4 306	4 594

TULOSLASKELMA	1.1 – 31.12.2022	1.1 – 31.12.2021
Varsinainen toiminta		
Tuotot	3 259 244	3 121 327
Kulut	-4 559 352	-4 213 765
Poistot ja arvonalentumiset	-43 142	-45 749
Henkilöstökulut	-2 674 316	-2 429 599
Muut kulut	-1 841 893	-1 738 416
VARSAINAISEN TOIMINNAN YLI- / ALIJÄÄMÄ	-1 300 108	-1 092 437
Varainhankinta	217 836	188 947
Tuotot	252 563	219 114
Kulut	-34 727	-30 167
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	-196 151	-319 892
Tuotot	275 316	227 565
Kulut	-471 468	-547 457
Yleisavustukset	1 009 960	1 009 960
Tilinpäätössiirrot	196 214	319 813
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-72 249	106 391

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	321 106	354 099
Aineelliset hyödykkeet	30 447	38 268
Sijoitukset	2 040 995	2 230 820
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 392 548	2 623 187
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	5 294	28 542
Saamiset	266 293	179 008
Rahat ja pankkisaamiset	409 273	797 856
VAIHTUVAT VASTAAVAT	680 860	1 005 406
VASTAAVAA	3 073 408	3 628 593
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut rahastot	1 215 715	1 411 929
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	942 161	850 453
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0
Tilikauden voitto (tappio)	-72 249	106 391
OMA PÄÄOMA	2 085 627	2 368 773
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen	987 781	1 259 820
Lainat rahoituslaitoksilta		0
Saadut ennakot	254 338	631 911
Ostovelat	236 055	189 815
Muut velat	56 189	44 448
Siirtovelat	441 199	393 646
VIERAS PÄÄOMA	987 781	1 259 820
VASTATTAVAA	3 073 408	3 628 593

Rahastojen toiminta

Apurahojen jako on esitelty vuosiraportin kohdassa Apurahat. Varat apurahoihin saatiin Tukiliiton Mirja Martelan rahastosta. Lisäksi Martelan rahaston varoilla tuettiin vertaistukitapahtumia.

Reino, Kerttu ja Leena Pärnäsen rahastosta, jonka varat on tarkoitettu Keski-Suomen alueen toimintaan, jaettiin toiminta-avustuksia Keski-Suomen jäsenyhdistyksille.

Jenny ja Antti Kuusiston rahasto on ollut osa liiton toimintaa jo neljännesvuosisadan, 25 vuotta. Rahaston varoja käytettiin järjestötoimintaan: jäsenlehtien julkaisuun, aluetoimintaan, vaikuttamistyöhön ja toiminnan perusedellytyksiin kuten toimitilapalveluihin.

Puheenjohtaja
Petri Liukkonen

Jäsen

Hartikainen Pirjo
Hannu Hyvättinen
Pia Kukkasniemi
Hannu Laatonen
Mari Lukkari
Sini Lyly
Pieta Natunen
Ritva Nevalainen
Leena Pekkanen
Berit Perälä
Leena Jokipakka
Kirsti Rämö
Sari Sepponen
Heikki Suvilehto
Tuomo Takala
Mervi Virtanen

Varajäsen

Iiro Auterinen
Esko Käki
Teemu Peippo
Arvo Järvinen
Outi Marttila
Anne Toppari
Ritva Silvennoinen
Jouni Kilpeläinen
Marita Jurva
Pia Lehto
Tapio Räfsten
Veijo Lehtonen
Iiro Auterinen
Ulla Topi
Harri Nieminen
Kaarina Korhonen

**Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n
liittohallituksen jäsenet ja kunkin varajäsen
2022.**

Kiinteistöyhtiö

Kehitysvammaisten Tukiliitto on enemmistöosakas Kiinteistöosakeyhtiö Tulppaanitalossa. Kiinteistöyhtiö hallitsee vuokraoikeudella tonttia Tampereella ja omistaa tontilla olevan rakennuksen eli liiton keskustoimiston. Kiinteistö Oy Tulppaanitalon osakepääoma jakaantui siten, että liitto omistaa osakkeista 70 % ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiö 30 %. Yhtiöllä ei ollut rahoituslainoja. Rakennuksen laaja peruserännyt valmistui helmikuussa 2015. Kiinteistöyhtiöllä on oma hallinto ja se laatii toiminnastaan erillisen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen.

Liittohallitus

Tukiliiton puheenjohtajana toimi Petri Liukkonen, jonka liittokokous 2020 valitsi puheenjohtajaksi kaudelle 2021 – 2023. Hallituksen valitsemana varapuheenjohtajana toimi Kirsti Rämö.

Hallitus kokoontui kymmenen kertaa. Hallituksen työvaliokunta kokoontui yhden kerran.

Tukipalvelut

Liitolla ei ollut omaa ammattihenkilöstöä hallinnon tukipalveluihin ja järjestimme hallinnon tukipalvelut hankkimalla ne Kehitysvammaisten Palvelusäätiöltä. Hankitut tukipalvelut sisälsivät erilaisia hallinnon tehtäviä ja tietojärjestelmien kokonaisuuden ylläpitoa ja kehittämistä. Kumppanuus hallinnon tehtävissä on tuonut säästöjä ja lisännyt toimintavarmuutta tärkeissä prosesseissa. Tuotimme itse keskustoimistolla Tulppaanitalossa erilaisia toimitilapalveluita kaikille toimitalon toimijoille. Toimitilapalveluilla loimme terveelliset ja turvalliset puitteet toiminnalle. Palvelut sisälsivät muun muassa aulapalvelua, siivousta, toimitilahuoltoa, kokouspalvelua, toimistotehtävissä avustamista ja erilaisia myynnin, markkinoinnin ja logistiikan tehtäviä.

Ansiomerkit 2022

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry myöntää pronssisia, hopeisia ja kultaisia ansiomerkkejä, Kultatulppaani-tunnustusmerkkejä ja viirejä tunnustukseksi pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta kehitysvammaatyössä ja / tai tukijärjestötoiminnassa.

Ansiomerkkisäännöt, ote

- 1 § Kehitysvammaisten Tukiliitto ry myöntää ansiomerkkejä pitkäaikaisesta vapaaehtoistoiminnasta paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti sekä muista merkittävistä ansioista. Ansiomerkkien myöntämisen perusteena on Tukiliiton tavoitteiden edistäminen.
- 2 § Kehitysvammaisten Tukiliiton jäsenyhdistyksen tai liittohallituksen esityksestä voidaan myöntää seuraavat ansiomerkit:
pronssinen ansiomerkki 5 – 10 vuoden vapaaehtoistoiminnasta henkilöille
hopeinen ansiomerkki 10 – 20 vuoden vapaaehtoistoiminnasta henkilöille
kultainen ansiomerkki yli 20 vuoden vapaaehtoistoiminnasta henkilöille
Kultatulppaani-tunnus erityisen merkittävistä ansioista henkilöille tai yhteisöille
viiri merkittävästä toiminnasta yhteisöille
- 3 § Kultaisen ansiomerkin ja Kultatulppaani-tunnuksen myöntää liittohallitus, muut ansiomerkit Tukiliiton johtoryhmä hakemusten perusteella. Johtoryhmä päättää ansiomerkkien hinnat.

Kultainen ansiomerkki

Huomionosoituksen hakija

Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry
Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry

Huomionosoituksen saaja

Soile Enberg
Leena Frosti
Sirkka Järvelä
Hilkka Kettunen
Terttu Lähteenmäki
Pia Nieminen
Kati Noponen
Auli Pekkarinen
Aino Syrén
Ritva Vihanto
Sabine Ylönen
Raija Ylä-Jussila

Kultatulppaani

Huomionosoituksen hakija

Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry

Huomionosoituksen saaja

Olli-Pekka Haverinen

Hopeinen

Huomionosoituksen hakija

Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Kuusamon erityisen tuen tukiyhdistys KET-TU ry
Espoon kehitysvammatuki ry

Huomionosoituksen saaja

Ritva Halttunen
Erkki Jaakkola
Stiina Krogerus-Jalkanen

Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Pohjois-Karjalan tukipiiri ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry

Raija Juvonen
Toivo Koponen
Petri Liukkonen
Harri Nieminen
Päivi Nykänen
Eija Inkeri Parttimaa
Helena Rytönen

Pronssinen

Huomionosoituksen hakija

Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Juvan kehitysvammaisten tuki ry
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Juvan kehitysvammaisten tuki ry
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Juvan kehitysvammaisten tuki ry
Espoon kehitysvammatuki ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry

Huomionosoituksen saaja

Arto Hannula
Liisa Hokkinen
Anneli Junkkari
Marita Jurva
Kari Kuljuntausta
Esko Laurila
Auri Lempinen
Helena Koskimies
Sami Laine
Simo Lehto
Jaana Mustonen
Riitta Pasanen
Merja Ronkainen
Henrik Särkkä
Ritva Särkkä
Tuomo Takala
Päivi Talvinen
Satu Tapaninen
Hannu Tornberg

Viiri

Huomionosoituksen hakija

Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry
Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry

Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry
Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry

Huomionosoituksen saaja

Kainuun Omaishoitajat ja läheiset ry
Kajaanin Kipinä ry
Pertti Kujanpää
Jyvässeudun Me Itse:
Mataran menevät
Apajakoti
Oulanka
Rantala
Ruijanmutka
Atruska Oy
Jyväskylän seurakunta

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, TUKIPIIRIT, YHDISTYKSET

Tukipiirien ulkopuolella toimivat yhdistykset

YHDISTYKSET, JOTKA EIVÄT KUULU PIIREIHIN		VALTAKUNNALLISET YHDISTYKSET	
Elvy ry	17	Frax ry	38
Etelä-Pirkan Erkat ry	6	Me itse ry	1086
Karjaan seudun kehitysvammaisten tuki ry	44	Suomen Angelman-yhdistys ry	36
Kehitysvammaatuki 57 ry	733	Suomen PWS-yhdistys ry	99
Kokkolan kehitysvammaisten tuki ry	70	Yhteensä	1259
Kuopion Hoiva ry	158		
Suupohjan kehitysvammaisten tuki ry	73		
Ähtärin Sisupussit ry	42		
Yhteensä	1143		

Tukipiirit ja niissä toimivat yhdistykset

ETELÄ-HÄMEEN TUKIPIIRI RY		Sotkamon kehitysvammaisten tuki ry	19
Forssan seudun kehitysvammaisten tuki ry	183	Suomussalmen kehitysvammaisten tuki ry	82
Hausjärven kehitysvammaisten tuki ry	29	Piiri yhteensä	283
Heinolan kehitysvammaisten tuki ry	74		
Hämeenlinnan seudun kehitysvammaisten tuki ry	265	KESKI-SUOMEN TUKIPIIRI RY	
Janakkalan kehitysvammaisten tuki ry	43	Jämsän seudun kehitysvammaisten tuki ry	305
Lahden seudun kehitysvammaisten tuki ry	309	Karstulan kehitysvammaisten tuki ry	78
Riihimäen kehitysvammaatuki ry	135	Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry	251
Sysmän kehitysvammaisten tuki ry	67	Keuruun seudun kehitysvammaisten tuki ry	129
Piiri yhteensä	1105	Kuhmoisten kehitysvammaisten tuki ry	13
		Saarijärven seudun kehitysvammaisten tuki ry	90
ETELÄ-SAVON TUKIPIIRI RY		Viitasaaren kehitysvammaisten tuki ry	114
Mikkelin seudun kehitysvammaisten tuki ry	213	Piiri yhteensä	980
Mäntyharjun ja Pertunmaan kehitysvammaisten tuki ry	51		
Rantasalmen kehitysvammaisten tuki ry	38	KYMEN TUKIPIIRI RY	
Savonlinnan kehitysvammaisten tuki ry	37	Anjalankosken kehitysvammaisten tuki ry	107
Piiri yhteensä	339	Haminan seudun Erkat ry	105
		litin kehitysvammaisten tuki ry	50
KAINUUN TUKIPIIRI RY		Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry	87
Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry	89	Kotkan kehitysvammaisten tuki ry	145
Kuhmon kehitysvammaisten tuki ry	75		
Puolangan kehitysvammaisten tuki ry	18		

Kouvolan seudun kehitysvammaisten tuki ry	85	Halsua-Kaustinen-Vetelin kehitysvammaisten tuki ry	76
Kuusankosken kehitysvammaisten tuki ry	155	Ilmajoen kehitysvammaisten tuki ry	41
Piiri yhteensä	734	Jalasjärven kehitysvammaisten tuki ry	46
LAPIN TUKIPIIRI RY		Jurvan kehitysvammaisten tuki ry	35
Inarin kehitysvammaisten tuki ry	45	Kannuksen kehitysvammaisten tuki ry	26
Kemijärven kehitysvammaisten tuki ry	96	Kauhajoen kehitysvammaisten tuki ry	113
Kittilän kehitysvammaisten tuki ry	60	Kauhavan-Härmäin kehitysvammaisten tuki ry	72
Posion kehitysvammaisten tuki ry	14	Kurikan kehitysvammaisten tuki ry	68
Ranuan kehitysvammaisten tuki ry	43	Laihian kehitysvammaisten tuki ry	51
Rovaniemen erityistuki ry	142	Lapuan kehitysvammaisten tuki ry	62
Sallan kehitysvammaisten tuki ry	27	Seinäjoen seudun kehitysvammaisten tuki ry	162
Sodankylän kehitysvammaisten tuki ry	67	Toholammin-Lestijärven kehitysvammaisten tuki ry	16
Tornion kehitysvammaisten tuki ry	25	Vaasan seudun kehitysvammaisten tuki ry	134
Ylitornion kehitysvammaisten tuki ry	22	Piiri yhteensä	942
Piiri yhteensä	541		
PIRKANMAAN TUKIPIIRI RY		POHJOIS-KARJALAN TUKIPIIRI RY	
Hämeenkyrön kehitysvammaisten tuki ry	70	Ilomantsin-Tuupovaaran kehitysvammaisten tuki ry	53
Ikaalisten-Parkanon kehitysvammaisten tuki ry	72	Joensuun kehitysvammaisten tuki ry	163
Kangasalan seudun kehitysvammaisten tuki ry	168	Juuan kehitysvammaisten tuki ry	28
Mäntän seudun kehitysvammaisten tuki ry	76	Kontiolahden kehitysvammaisten tuki ry	27
Nokian kehitysvammaisten tuki ry	229	Lieksan kehitysvammaisten tuki ry	72
Ruoveden-Virtain kehitysvammaisten tuki ry	55	Outokummun kehitysvammaisten tuki ry	56
Sastamalan seudun kehitysvammaisten tuki ry	76	Polvijärven kehitysvammaisten tuki ry	63
Tampereen kehitysvammaisten tuki ry	764	Ylä-Karjalan kehitysvammaisten tuki ry	75
Valkeakosken seudun kehitysvammaisten tuki ry	151	Piiri yhteensä	537
Piiri yhteensä	1661	POHJOIS-SAVON TUKIPIIRI RY	
POHJALAISET		Ilalmen kehitysvammaisten tuki ry	61
KEHITYSVAMMAISTEN TUKIPIIRI RY		Kaavin kehitysvammaisten tuki ry	27
Alajärvi-Vimpelin kehitysvammaisten tuki ry	40	Keitelekehitysvammaisten tuki ry	11
		Kiuruveden kehitysvammaisten tuki ry	22
		Leppävirran kehitysvammaisten tuki ry	81
		Maaningan kehitysvammaisten tuki ry	19
		Pielaveden kehitysvammaisten tuki ry	40
		Siilinjärven kehitysvammaisten tuki ry	57

Suonenjoen kehitysvammaisten tuki ry	83	UUDEENMAAN TUKIPIIRI RY	
Tuusniemen vammaisten tuki ry	24	Espoon kehitysvammatuki ry	259
Varkauden Tuike ry	98	Hyvinkään kehitysvammaisten tuki ry	100
Varpaisjärven		Keski-Uudenmaan	
kehitysvammaisten tuki ry	16	kehitysvammaisten tuki ry	179
Vieremän kehitysvammaisten tuki ry	15	Kirkkonummen	
Piiri yhteensä	554	kehitysvammaisten tuki ry	88
		Lohjan seudun kehitysvammaisten tuki ry	85
POPOKE RY		Luoteis-Uudenmaan	
Haapajärven Erkat ry	48	kehitysvammaisten tukiyhdistys ry	46
Haapaveden kehitysvammaisten tuki ry	38	Mäntsälän seudun	
Iin kehitysvammaisten tuki ry	30	kehitysvammaisten tuki ry	56
Jokilaaksojen kehitysvammaisten tuki ry	69	Nurmijärven kehitysvammaisten tuki ry	136
Kalajoen kehitysvammaisten tuki ry	54	Porvoon seudun	
Kuusamon erityisen tuen		kehitysvammaisten tuki ry	111
tukiyhdistys KET-TU ry	130	Rinnetuki ry	64
Kärsämäen kehitysvammaisten tuki ry	26	Vantaan kehitysvammaisten tuki ry	221
Muhoksen Erkat ry	60	Piiri yhteensä	1345
Oulun kehitysvammaisten tuki ry	436		
Pudasjärven kehitysvammaisten tuki ry	64	VARSINAIS-SUOMEN TUKIPIIRI RY	
Pyhäjärven kehitysvammaisten tuki ry	32	Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry	100
Raahen seudun kehitysvammaisten tuki ry	58	Killin kehitysvammaisten tuki ry	240
Rantsilan kehitysvammaisten tuki ry	11	Loimaan seudun	
Reisjärven kehitysvammaisten tuki ry	16	kehitysvammaisten tuki ry	73
Ruukin kehitysvammaisten tuki ry	18	Salon kehitysvammaisten tuki ry	155
Utajärven kehitysvammaisten tuki ry	20	Someron seudun	
Vaalan kehitysvammaisten tuki ry	33	kehitysvammaisten tuki ry	100
Piiri yhteensä	1143	Turun seudun kehitysvammaisten tuki ry	415
		Uudenkaupungin seudun	
SATAKUNNAN TUKIPIIRI RY		kehitysvammaisten tuki ry	79
Eurajoen kehitysvammaisten tuki ry	27	Piiri yhteensä	1162
Euran seudun kehitysvammaisten tuki ry	124		
Harjavallan seudun		Yhteensä	14289
kehitysvammaisten tuki ry	127		
Huittisten seudun			
kehitysvammaisten tuki ry	52		
Pohjois-Satakunnan			
kehitysvammaisten tuki ry	52		
Porin seudun kehitysvammaisten tuki ry	99		
Rauman seudun			
kehitysvammaisten tuki ry	80		
Piiri yhteensä	561		

Tukiliiton jäsenmäärä viime vuosina

	2022	2021	2020	2019	2018
Tukiliitto, henkilöjäsenet yhteensä	14289	14654	15115	16277	16482

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

Tule mukaan paikalliseen yhdistykseen ja samalla suureen valtakunnalliseen kansalais- ja ihmisoikeusjärjestöön. Yhdessä voimme muuttaa maailmaa.

Vertaistuki ja vaikuttaminen ovat Tukiliiton toiminnan ydin. Tukiyhdistykset toimivat kehitysvammaisten ihmisten – lasten, nuorten ja aikuisten – ja heidän läheistensä yhdyssiteenä ja etujärjestönä.

Jäsenenä saat ajantasaista tietoa oikeuksien valvonnasta, palveluista, sosiaaliturvasta sekä paikallisista ja valtakunnallisista tapahtumista. Voit valita jäsenlehdeksi joko laadukkaan, yleiskielisen Tukiviestin tai selkokiehisen Leijan, joka on palkittu Vuoden selväsanaisena. Sateenvarjomme alla toimii monia sosiaalisen median verkostoja.

Meitä on noin 14 500 ympäri Suomen. Paikallisten tukiyhdistysten lisäksi jäsenyhdistykseemme kuuluu valtakunnallisia harvinaisten kehitysvammaryhmien yhdistyksiä sekä kehitysvammaisten ihmisten oma Me Itse ry.

Tavoitteemme ovat

- kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen
- se, että perheet saavat tarvitsemansa tuen.

Työmme perusta on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus. Yhdenvertaisuus ei ole maailmassa valmiina, se vaatii tekoja. Kehitysvammaisten Tukiliitto rakentaa kaikkien yhteistä maailmaa, jossa jokainen kuuluu joukkoon.

Jäsenyhdistyksemme toimivat koko Suomen alueella.

Yhdistyksissä ihmiset saavat ja antavat vertaistukea – vaihtavat kokemuksia ja hyväksi koettuja arjen ratkaisuja –, järjestävät toimintaa ja tapahtumia ja vaikuttavat oman alueensa päätöksentekoon kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän läheisiään koskevissa asioissa.

Kohtaa mut!

Tule mukaan! Lähde tukijaksi!
Toimintaamme tukevat yksityiset lahjoittajat ja
sosiaali- ja terveysministeriö
Veikkauksen tuotolla.